

Βόλος 8-2-2016
Του Σεραφείμ Αθανασίου

«Ρόδος: Πλατεία Εβραίων Μαρτύρων»

Ειλικρινά σήμερα (8-2-2016) με βαθιά και εγώ συγκίνηση διάβασα στον Ταχυδρόμο της Δευτέρας το συγκινησιακό επίσης κλίμα που χθες (7-2-2016) επικρατούσε ανάμεσα στον πολύ κόσμο που

Σερ.Αθανασίου

παρευρέθηκε τόσο στην Πλατεία Ρήγα Φεραίου του Βόλου και στο μνημείο του ολοκαυτώματος για την επιμνημόσυνο δέηση υπέρ των ψυχών των 6 εκατομμυρίων Εβραίων, θυμάτων της ναζιστικής Γερμανίας, όσο και στη συνέχεια στο Πνευματικό κέντρο της Ιεράς Μητροπόλεως Δημητριάδος στις οποίες εκδηλώσεις παρευρέθη, χοροστάτησε και μίλησε ο Σεβασμιότατος Μητροπολίτης μας κκ. Ιγνάτιος.

Θέλω να γίνω πιστευτός πως δεν είναι σχήμα λόγου αν πω ότι ίσως περισσότερο εγώ παντός άλλου ένιωσα εκείνη τη σεμνή τελετή που έγινε προχθές-έστω και αν δεν παρευρέθηκα στο χώρο του μνημείου(στο κενοτάφιο της πλατείας Ρήγα Φεραίου).

Και για να δικαιολογήσω αυτά που γράφω αναφέρομαι στη μεγάλη διαφορά ηλικίας που χωρίζει τον υποφαινόμενο με όλο τον κόσμο που συνήθως παρευρίσκεται σε τέτοιες εκδηλώσεις.

Δεν λέω, και εκείνοι οι νεότεροί μου νιώθουν τα ίδια με μένα συναισθήματα, την ίδια συγκίνηση, την ίδια αγανάκτηση για τα όποια τέρατα πέρασαν από αυτόν τον πλανήτη και είπαν: Για να μη μας ξεχάσουν στους αιώνες που έρχονται ας σφάξουμε μερικά εκατομμύρια «παρακατιανούς» μας συνανθρώπους.

Και το έκαναν για να τους θυμούνται, για να αγανακτούν οι δίκαιοι και δυστυχώς να τους μιμούνται την σήμερα ημέρα οι έκνομοι και όχι μόνο αυτό αλλά να εκπαιδεύουν κιόλας ανήλικα παιδαρέλια στο πως να κρατούν τις χατζάρες και στο πως να αποκεφαλίζουν ανθρώπους έτσι για γούστο και να τους βιντεοσκοπούν μια που στα χέρια τους έχουν και τα εργαλεία της προόδου και του πολιτισμού.

Νιώθουν λοιπόν και οι νεότεροί μου τα ίδια με μένα συναισθήματα, όμως τολμώ να πω πως τα νιώθω περισσότερο γιατί αυτή την ιστορία της θυσίας αυτού του ολοκαυτώματος, κάποια μέρα την έζησα και σε τέτοια ένταση που δεν την ξεχνώ. Επιτρέψτε μου να αναφερθώ για ότι τότε μου συνέβη:

Κατά μήνα Μάρτιο (31 Μαρτίου 1947) έγινε η απελευθέρωση της Δωδεκανήσου. Ήμουνα ένας από τους τυχερούς συναδέλφους που με πήρε το σχέδιο και τοποθετήθηκα ως αστυνομικό όργανο (χωροφύλακας τροχονόμος) στη Ρόδο.

Στα ήρεμα Δωδεκάνησα η ζωή όλων μου των συναδέλφων, συμπεριλαμβανομένης και της αφεντιάς μου ήταν «παραμυθένια» εν αντιθέσει με την υπόλοιπη, ιδιαίτερα χερσαία Ελλάδα, στην οποία ο εμφύλιος σπαραγμός εμείνετο οι δε συνάδελφοί μου ήταν οι πρώτοι (μήπως και τώρα δεν γίνεται το ίδιο) στην μπούκα του τουφεκιού, μόνο που τότε ήταν νομίζω τα ένφιλ ενώ σήμερα είναι τα καλάζνικοφ.

Ως τροχονόμος σχεδόν βρισκόμουν «πανταχού παρών» και όλη την πόλη τη γνώριζα επ έξω και «ανακατωτά»

Στο 2^ο σιντριβάνι της παλαιάς πόλεως πολλές φορές περνώντας για υπηρεσία κινητού τροχονόμου «ανά την πόλη» , όπως την αναγράφαμε στην κατάσταση υπηρεσίας μας, είχα παρατηρήσει πως τα περισσότερα σπίτια γύρω από την μεγάλη πλατεία τα οποία ήταν ισόγεια ή έστω να είχαν και ένα ακόμη όροφο υπέρ του ισογείου και που ήταν κτισμένα σχεδόν το ένα δίπλα στο άλλο, ήταν θεόκλειστα και τα πορτο-παράθυρά τους ποτέ δεν άνοιγαν, ποτέ όμως και εγώ (τόσο μου έκοβε) δεν είχα ρωτήσει γιατί αυτά τα σπίτι είναι κλειστά.

Κατά μήνα Σεπτέμβριο του ίδιου έτους (1947) και επειδή οι γραμματικές μου γνώσεις ήταν φορτωμένες στον κόκορα με έγκριση της υπηρεσίας μου άρχισα να φοιτώ στο Νυκτερινό Βενετόκλειο Γυμνάσιο και από την Α΄ Τάξη αυτού του σχολείου.

Εκεί στο σχολείο γνωρίστηκα με ένα Ρόδιο συνομήλικό μου γίναμε φίλοι και κάποτε με κάλεσε να τον επισκεφθώ στο σπίτι του που βρισκόταν στην πλατεία Εβραίων Μαρτύρων.

Πήγα και με δέχθηκαν όλοι τους με καλοσύνη και φιλόξενα.

Κάποια στιγμή ο φίλος και συμμαθητής μου πήρε στα χέρια του ένα «σαραβαλιασμένο» ραδιόφωνο και το άνοιξε σε μεγάλη ένταση. Σχεδόν από το πουθενά και ως άγρια θάλασσα βρέθηκαν δίπλα μας η μάνα του και η γιαγιά του. Το τι του είπαν δεν περιγράφονται. Το έκλεισε κλαίγοντας όπως έκλαιγαν και εκείνες.

Θυμάμαι πως εκνευρισμένες τον φώναζαν: Είναι ντροπή σου μεγάλο παιδί να βάζεις σε τέτοια ένταση το ραδιόφωνο, τι θα πει ο κόσμος που περνάει στο δρόμο, τι θα πουν οι ψυχές αυτών των ανθρώπων που εμείς στα δικά τους κρεβάτια και στρώματα κοιμόμαστε. Οι σκιές τους είναι δίπλα μας ,βαδίζουν μαζί μας ,κάθονται στο τραπέζι μας,

πίνουν μαζί μας νερό, γελάνε και περισσότερο κλαίνε ,γιατί το έκανες αυτό? Τα έλεγαν όσα έλεγαν οι δυο γυναίκες και ήταν απαρηγόρητες.

Τι είχε γίνει :

Το σπίτι που έμειναν (διαμέρισμα υπέρ του ισογείου με φάτσα την πλατεία) και στο οποίο ισόγειο ήταν ένα πολύ ευρύχωρο κλειστό κατάστημα το είχαν ως άποροι πάρει από την κοινωνική Πρόνοια. Η Πρόνοια βάσει καταστάσεως του Δήμου Ροδίων είχε στεγάσει πολλές άπορες οικογένειες σε σπίτια της αυτής πλατείας, όμως και αρκετά από αυτά ήταν κλειστά.

Οι ιδιοκτήτες, οι νοικοκυραίοι αυτών των σπιτιών, ήταν εβραϊκής καταγωγής τους οποίους βία και απάνθρωπα το 1943- 1944 τους άρπαξε μια μουντή, μια θλιβερή μέρα ο άνεμος της καταστροφής, η λαίλαπα του πολέμου, τα κτήνη που χωρίς αντιρρήσεις εκτελούσαν τις διαταγές εξόντωσής τους και τους μετέφεραν στο χωρίς γυρισμό ταξίδι τους!

Οι δυστυχισμένοι άφησαν σπίτια, καταστήματα, επιχειρήσεις, και πήραν το σκοτεινό δρόμο της εξαφάνισης.

Ελάχιστοι Ρόδιοι Εβραϊκής καταγωγής γλίτωσαν από τα κρεματόρια. Εκείνες οι οικογένειες που ως άπορες είχαν πάρει σπίτια εβραίων έδειχναν πολύ σεβασμό στις ψυχές εκείνων που άδικα χάθηκαν, γι' αυτό και η στενοχώρια των δύο γυναικών, όταν άκουσαν τα από ραδιοφώνου τραγούδια και σε μεγάλη ένταση.

Πολλοί από τους νέους ενοίκους των σπιτιών της πλατείας γνώριζαν προ του πολέμου και τους ιδιοκτήτες των σπιτιών αυτών και ένοιωθαν άσχημα που χρησιμοποιούσαν τα υπάρχοντά τους πολλά των οποίων είχαν μεγάλη αξία.

Ύστερα από εκείνο το «επεισόδιο» του φίλου μου συμμαθητή με το στο δια πασών ραδιόφωνο έδωσα μεγαλύτερη προσοχή και πολλές φορές περνούσα και από τα στενά καλντερίμια των κλειστών σπιτιών έτσι από περιέργεια και για να μάθω περισσότερα σε περίπτωση που εκεί συναντούσα και κάποιον περαστικό που ποτέ δεν βρήκα στο δικό μου πέρασμα.

Θα ομολογήσω πως κυριολεκτικά έτρεμα από το φόβο μου ,κοίταζα τα κλειστά αραχνιασμένα πατζούρια και νόμιζα πως μέσα από τα σπίτια άκουγα φωνές, μοιρολόγια και κλάματα μικρών παιδιών και επιτάχυνα τα τρέμοντα βήματά μου μέχρις ότου βγω στο « ξέφωτο» της πλατείας.

Μου είναι αδύνατο να σκιαγραφήσω τα συναισθήματά μου και την οργή που αισθανόμουν για εκείνα τα ανθρωποειδή τέρατα που είχαν βία αρπάξει ολόκληρες οικογένειες.

Οι Δωδεκανήσιοι είναι γενικά φιλόξενος Λαός και ιδιαίτερα εκείνα τα χρόνια που βρισκόμουν και εγώ ανάμεσά τους η φτώχεια έδερνε τους περισσότερους και γι' αυτό ο ένας βοηθούσε τον άλλο στα όποια προβλήματά του. Πλείστα όσα τέτοια παραδείγματα έχω στη μνήμη

μου για τέτοιες βοήθειες που όμως δεν είναι για την παρούσα γραφή μου.

Γι' αυτό(με το δέσιμο συναισθηματικά των ανθρώπων)εκείνη η απουσία τόσων πολλών οικογενειών κατοίκων (προ του Β΄ Παγκοσμίου πολέμου) στα γύρω από μια απέραντη πλατεία ιδιόκτητα σπίτια τους που τώρα είχαν ερημώσει και η εξαφάνισή τους κυριολεκτικά μέσα σε μια νύκτα, αυτή η βίαιη αρπαγή γνωστών και φίλων, ψυχολογικά τους είχε στοιχίσει και η οργή των Δωδεκανησίων ιδιαίτερα των κατοίκων της Ρόδου ήταν έκδηλη, πρόσμεναν όμως με μια έστω μικρή ελπίδα την επιστροφή αυτών των οικογενειών.

Θυμάμαι πως πολλά λεγόντουσαν: Ότι δηλαδή εκείνες τις οικογένειες τις είχαν σκοτώσει, τις είχαν φυλακίσει, τις είχαν να εργάζονται σε καταναγκαστικά έργα ,τις δε γυναίκες ως ερωμένες των στρατιωτών.

Μάλιστα για τα ανήλικα παιδάκια έλεγαν πως τα είχαν συγκεντρώσει σε κάποια στρατόπεδα για ανηλίκους και τα κρατούσαν εκεί μέχρις ότου βρουν κάποια λύση για τη δική τους τύχη.

Όμως δυστυχώς τίποτα από όλα τα πιο πάνω (για την επιστροφή τους εννοώ) δεν βγήκε αληθινό, οι ελπίδες παρουσίας τους χάθηκαν και αποκαλύφθηκε η αλήθεια για την δύσμοιρη τύχη εκείνων των αθώων ανθρώπων. Και να πως μαθεύτηκε η όλη τραγωδία:

Περί τα μέσα του επόμενου έτους 1948 κυκλοφόρησαν στους κινηματογράφους ταινίες μικρού μήκους, τα γνωστά «επίκαιρα» που προβάλλονταν πριν από το κυρίως έργο.

Ένα απόγευμα είχα διαταχθεί με άλλους συναδέλφους μου σε υπηρεσία τάξεως στον κινηματογράφο «ΠΑΛΛΑΣ». Σιωπηλός ο κόσμος προμηθευόταν το εισιτήριό του και περισσότερο σιωπηλοί ήταν εκείνοι που έβγαιναν από τον κινηματογράφο. Δεν έλεγαν τίποτα πολλοί όμως έκλαιγαν. Αδημονούσαμε εγώ κι οι συνάδελφοι να έλθει η ώρα να μπορούμε και μείς μέσα να δούμε την ταινία και τα επίκαιρα. Καλύτερα όμως να μη μπαίναμε.

Μέσα σε μια απόλυτη σιωπή όλου εκείνου του κόσμου άρχισαν να «παίζουν» τα επίκαιρα. Εκατοντάδες ή καλύτερα χιλιάδες τα τελείως γυμνά νεκρά σώματα γυναικών, νέων ανδρών και γερόντων αλλά και μικρών παιδιών που τα έσπρωχναν οι εκσκαφείς, όπως ακριβώς γίνεται σήμερα με τους όγκους χωμάτων ή άλλων ογκολίθων που αυτά τα θηριώδη μηχανήματα σπρώχνουν με απόλυτη άνεση του χειριστού τους και στο όποιο εμπόδιο βρίσκεται μπροστά τους.

Αυτές τις χιλιάδες των πτωμάτων τις έριχναν μέσα σε «χαντάκια-σούδες», τάφους μεγάλου μήκους και τα οποία χαντάκια στη συνέχεια τα σκέπαζαν με χώμα. Τον χειριστή του μηχανήματος τον παρακολουθούσαν δύο ή και τρεις ένστολοι Γερμανοί οι οποίοι με νοήματα και κινήσεις χεριών του έλεγαν που υπάρχει κενός χώρος για να ρίξει τα γυμνά σκελετωμένα σώματα τα οποία ακολούθως(και όταν τα είχαν όλα πετάξει εκεί μέσα) τα σκέπαζαν με χώμα που

βρισκόταν δεξιά και αριστερά του υγρού εκείνου και σε μεγάλο μήκος τάφου.

Ο σιωπηλός κόσμος, θεατές, βλέποντας αυτές τις θηριωδίες άρχιζε να τσιρίζει, να κλαίει και πολλοί να λιποθυμούν. Εγώ από συναδέλφους μου μεταφέρθηκα το ίδιο λιπόθυμος στο Κρατικό Νοσοκομείο της Ρόδου, δεν άντεξα στα όσα ξαφνικά έβλεπα σε εκείνα τα ντοκιμαντέρ και για πολλές μέρες πεταγόμουν στον ύπνο μου και έκλαιγα.

Ευτυχώς για την ανθρωπότητα ολόκληρη, εκείνα τα φιλμ τα πρόλαβαν οι σύμμαχοι, για να μάθει ο κόσμος την αλήθεια.

Τα διέσωσαν οι τότε μας όπως είπα σύμμαχοι (και λέω τότε επειδή σήμερα δυστυχώς είμαστε ανάδελφοι και-δυστυχώς ξανά-μας προστάζουν και πρόθυμα εκτελούμε εντολές απογόνων εκείνων που με ικανοποίηση παρακολουθούσαν την ταφή, των με αέρια εκτελεσθέντων και τα κινηματογραφούσαν για να τα δείχνουν προφανώς στα ανήλικα παιδιά τους, προς διάπλαση καλών και ευαίσθητων χαρακτήρων.

Πρόλαβαν και τα βρήκαν αυτά τα φιλμ οι σύμμαχοι σε κάποιον Γερμανικό καταυλισμό του Άουσβιτς ή ίσως σε και σε κανένα μεγάλο δικό τους ξενοδοχείο, φιλοξενίας εκείνων των δύστυχων υπάρξεων .

Λίγοι οι διασωθέντες Εβραίοι στη Ρόδο, αλλά και στην υπόλοιπη Ελλάδα. Λίγοι , όμως ευγενείς, συμπαθείς και νομοταγείς πολίτες όπως ήταν και εκείνοι που άδικα χάθηκαν. Ποτέ δεν έδωσαν αφορμή παρά τα όσα κατά καιρούς συκοφαντικά λένε. Και τα λένε εκείνοι που δεν «χωνεύουν» ούτε τα ρούχα τους. Και όχι μόνο δεν έδωσαν αφορμή αλλά πολέμησαν κιόλας για την πατρίδα τους την Ελλάδα.

Φίλοι συν-Έλληνες Ισραηλίτες σας αγαπάμε και συμμετέχουμε στο πένθος σας για όσα σας συνέβησαν. Φίλε κ. Μαρσέλ Σολομών ως άτομο και ως Πρόεδρο της Ισραηλιτικής Κοινότητας Βόλου έχετε την συμπάθεια και την απέραντη εκτίμηση των μελών της οικογένειάς μου και εμού προσωπικά.